

Yttrande över remiss från Havs- och vattenmyndigheten gällande HVMFS 2019:25 om hantering av biotillgänglighet i särskilda förorenande ämnen

Generella synpunkter

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) instämmer i Havs- och vattenmyndighetens slutsats att miljögifternas biotillgänglighet i den akvatiska miljön behöver bättre hanteras i såväl den nationella vägledningen för bedömningsgrunderna som i föreskriften (HVMFS 2019:25). Detta för att uppfylla de krav som finns i Ramdirektivet för vatten, där biotillgängligheten är i fokus vid bedömningar av de olika miljögifternas potentiella påverkan på biota.

SLU instämmer i Havs- och vattenmyndigheten ståndpunkt att det inte är tillräckligt att enbart filtrera ett vattenprov för att avgöra dess biotillgänglighet, vilket är en vanlig misstolkning bland EU:s medlemsstater, utan att man måste även ta hänsyn till de olika ämnenas inneboende kemiska egenskaper och därmed även vattnets kemiska sammansättning som i många fall starkt påverkar såväl biotillgängligheten som toxiciteten.

SLU uppskattar Havs- och vattenmyndighetens ambitioner att använda biotillgänglighetsmodeller för att estimerar biotillgängligheten. Detta gör det dock viktigt att myndigheten i dess vägledning också påtalar vikten av att ha en god kunskap om vattnets kemiska sammansättning och då speciellt de ämnen och förhållanden som är speciellt viktiga för att kunna använda modeller för dess estimat.

SLU är däremot förvånade att Havs- och vattenmyndigheten anser att det i dagsläget inte finns någon lämplig och publikt tillgänglig modell för att uppskatta biotillgängligheten. Exempelvis US EPA använder den så kallade [Biotic Ligand Model](#) för bedömningar av miljökvalitet. Modellen används även på SLU bland annat i vår forskning och undervisning.

Beträffande Havs- och vattenmyndighetens två alternativa lösningar på den i dagsläget angivna bristen av information inom vattenförvaltningens arbete så anser SLU att det torde räcka med en hänvisning eller möjligen en kortare text i själva föreskriften (i form av de två fotnoter som föreslås) och att detta utvecklas i vägledningen till bedömningsgrunderna. Där en mer utvecklad förklaring/text i vägledningen kan uppfylla kommunikationsansatsen i myndighetens alternativ 2.

SLU anser vidare att när väl Havs- och vattenmyndigheten har bestämt vilken eller vilka modeller som ska användas så bör detta fördelaktigen resultera i ett uppdrag till Havs- och vattenmyndighetens nationella datavärdskap för sjöar och vattendrag på SLU att inkludera dessa uppskattningar i datavärdens uppdrag, samt att tillhandahålla dessa uppskattningar som färdigberäknade biotillgängliga halter. Detta skulle dels underlätta för arbetet såväl inom vattenförvaltningen som för företag och allmänheten, med de data som redan finns tillgängliga inom datavärdskapet, dels också säkerställa kvaliteten på uppskattningarna genom att göra detta med ett standardiserat förfarande.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Noël Holmgren efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av senior miljöanalysspecialist Lars Sonesten vid institutionen för vatten och miljö.

Noél Holmgren

Linda Ferngren